

VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Korsholmanpuistikko 43
PL 204, 65101 VAASA

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

Viite: Vastaselityspyyntöne 7.12.2020

Asia: Vastaselitys Vaasan hallinto-oikeudelle koskien annettuja vastineita ja lausuntoa valituksista Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 12.12.2019, nro 491/2019 (jätevesien purkupaikkavaihtoehtoja koskeva selvitys ja luvan muuttaminen, Eura, hakijana JVP- Eura Oy.)

Dnro 00068/20/5110

Muutoksenhakijoina asiassa:

- 1) Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
- 2) Maataloustuottajain Eurajoen Yhdistys MTK-Eurajoki ry
- 3) Pasi ja Marja-Leena Tuominen
- 4) Tapio Heikkilä asiakumppaneineen
- 5) Irjanteen, Mullilan ja Huhdan osakaskunta asiakumppaneineen
- 6) Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry asiakumppaneineen
- 7) Eurajoen Vesiensuojeluyhdistys ry

*Eurajoen vesiensuojeluyhdistys toistaa asiasta aikaisemmin sanomansa (Mielipide purkupuutkiselvitykseen **Liite 1 sekä** valitus ja sen täydennys Vaasan hallinto-oikeudelle AVI:n purkupuutkipäätöksestä).*

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys antaa vastaselityksen seuraaviin vastineisiin ja lausuntoon:

Euran kunnan vastineet:

Vastine Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen valitukseen

Euran kunta ei kannata VARELY:n ympäristösuojeluyhdistyksen vaatimusta kumota valituksen alainen päätös ja palauttaa se Etelä-Suomen aluehallintovirastolle riittävien lupamääräysten antamiseksi. Ympäristösuojeluyhdistyksen perusteena vaatimukselle on, että JVP- Eura Oy:n lupamääräykseen on lisättävä ympäristösuojelulain (527/2014) 54§ mukainen erityistä selvitystä koskeva määräys.

Vastaselitys:

Valituksensa mukaisesti Vesiensuojeluyhdistys puoltaa ympäristösuojeluyhdistyksen valitusta. Yhdistys toteaa, että JVP-Eura Oy:n vastineessa Eurajoen kunnalle todetaan seuraavaa: ”Bisfenol-S pitoisuuksia on tarkkailtu JVP-Eura Oy:llä vuoden 2020 alusta vaikka raja- tai tavoitearvoa ympäristölupaan ei ole määritetty. Bisfenol-S tavoitearvon lisääminen ELY:n valituksen mukaisesti on perusteltua, koska aiemmin käytettävä kemikaali Bisfenol-A on vaihtunut Bisfenol-S:ksi.”

Vastineessaan Euran kunta muun muassa toteaa: ”Puhdistamon luparajojen määrittämisessä on hyödynnettävä puhdistamon kokoluokassa yleisesti Suomen sisävesistöissä jäteveden puhdistamoilla käytössä olevia ympäristölupien raja-arvoja taloudellisen tasapuolisuuden turvaamiseksi.” Vesiensuojeluyhdistys puoltaa vastineen tätä kohtaa ja toteaa, että vaatimuksessaan ympäristölupaan

fosforin tehokkuuden raja-arvon nostamisesta 95 % on huomioitava, että tämä on Suomessa yleinen tavoite yli 10 000 asukkaan jätevedenpuhdistamoilla ja tuloksen saavuttamiseen on olemassa tekniset ja taloudelliset valmiudet.

Yhdistetty vastine valituksiin 2-7

Vastineeseen oli kerätty virtaamatietoja vuodelta 2019: JVP-Eura Oy:n puhdistettujen jätevesien kokonaisvirtaama oli 2 365 485 m³(ka 6480 m³/vrk). Eurajoen virtaama oli Kauttuankoskella noin 88 300 800 m³(ka 2,8 m³/s). JVP-Eura Oy:n vesien osuus Eurajoen virtaamasta vuonna 2019 oli 2,7%. Laskelmassa ei ole huomioitu Eurajokeen laskevien ojien virtaamia, jotka pienentävät puhdistettujen jätevesien osuutta Eurajoen kokonaisvirtaamasta.

Vastineen ravinnekuormitustiedot vuodelta 2019: JVP-Eura Oy:n kokonaistypikuormitus oli 5840 kg/vuosi ja kokonaisfosforikuormitus oli 142 kg/vuosi. Eurajoen kokonaisravinnekuormitus typen osalta 600 000 kg/vuosi ja fosforin osalta 8600 kg/vuosi. JVP-Eura Oy:n osuus Eurajoen typikuormasta oli 1,0% ja fosforikuormasta oli 1,7%.

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistys esittää vertailukohteeksi seuraavia virtaamatietoja vuodelta 2019: Huittisten Puhdistamo Oy:n jätevesien kokonaisvirtaama oli 3 275 667 m³/a (Lähde: Huittisten Puhdistamo Oy:n virtaamatiedot vuodelta 2019). Kokemäenjoen kokonaisvirtaama Äetsän voimalaitoksen kohdalla oli 4 054 639 680 m³/a ; min 34 m³/s; mak 439 m³/s (Lähde: VARELY, Ympäristösuojeluyksikkö). Huittisten puhdistamo Oy:n osuus Kokemäenjoen virtaamasta yllä olevin tiedoin oli 0,08%. Laskelmassa ei ole huomioitu Kokemäenjokeen laskevien sivujokien / ojien virtaamia, jotka pienentävät puhdistettujen jätevesien osuutta Kokemäenjoen kokonaisvirtaamasta.

Ravinnekuormitukset vuonna 2019: Huittisten Puhdistamo Oy:n laskennallinen kokonaistypikuormitus oli 40150 kg/vuosi ja kokonaisfosforikuormitus oli 1387 kg/vuosi (Lähde: Huittisten Puhdistamo Oy:n vuosiyhteenveto 2019) . Kokemäenjoen (Porin keskustan mittauspiste) kokonaisravinnekuormitus typen osalta oli 6 983 000 kg/vuosi ja fosforin osalta 206 000 kg/vuosi (Lähde: SYKE). Näin ollen Huittisten Puhdistamo Oy:n osuus Kokemäenjoen typikuormasta oli 0,57% ja fosforikuormasta oli 0,67 %.

Euran kunnanhallituksen esittämät tilastovertailut JVP-Eura Oy:n lähtövirtaaman osuudesta Eurajoen Kauttuankosken virtaamasta on huomattavasti suurempi kuin vastaava osuus Huittisten Puhdistamo Oy:n lähtövirtaama Kokemäenjoen virtaamasta (Äetsä). Tämä kertoo ennen muuta Eurajoen vesimuodostuman pienestä koosta, jota kuvaa esimerkiksi edellä annetut Kauttuajan ja Äetsän virtaamatiedot. Jokiekosysteemien kannalta oleellista on, että Huittisissa puhdistetut jätevedet liukenevat huomattavan suureen vesimassaan verrattuna JVP:n jätevesiin Eurajoessa.

Sama koskee fosforin ja typen ravinnekuormitusvertailua. Huittisten Puhdistamo Oy:n ravinnekuormitusosuus Kokemäenjoessa oli huomattavan paljon alhaisempi kuin JVP:n kuormitusosuus Eurajoessa. Puhdistamoiden pienet kuormitusosuudet kertovat ennen muuta muiden kuormitustekijöiden suuresta osuudesta jokien ravinteiden kokonaiskuormituksessa. Merkille pantavaa oli kuitenkin, että JVP:n typikuorma oli lähes 2 -kertainen ja fosforikuorma lähes 3-kertainen verrattuna Huittisten Puhdistamo Oy:n kuormitusosuuksiin. Puhuttaessa vesistön ravinnekuormituksesta yhdistyksen kanta on, että silloin tulee tarkastella jokiveden ravinnepitoisuuksia ja niiden vaikutuksia vesiekosysteemiin. Näitä tietoja vastineen kohdasta ei löydy.

Euran kunnanhallituksen vastineessa esittämä tilastovertilu ei mielestämme oikeuta kunnanhallitusta esittämään väittämää ”JVP-Eura Oy:n puhdistettujen jätevesien purkupaikan siirto pois nykyisestä paikasta Eurajoesta toiseen vesistöön aiheuttaisi kohtuuttoman korkeat taloudelliset kustannukset saavutettavaan hyötyyn nähden. Vesistökuormitusten väheneminen olisi vähäistä ja kustannukset korkeat.” Vesiensuojeluyhdistys toteaa, että kyseisessä vastineen kohdassa ei mitenkään perustella ”kohtuuttoman korkeita taloudellisia kustannuksia”. Vastinetta ei myöskään annettu Vesiensuojeluyhdistyksen valituksessa ja mielipiteessä esittämiin jätevesimaksujen kustannusvertailuun ja siirtoviemäreiden rahoitusvaihtoehtoihin.

Vastineet Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry:n valitukseen

1. Vastine ympäristöluvan fosforin tehokkuuden raja-arvon nostamisesta.

Euran kunnanhallitus esittää syitä, miksi se ei kannata fosforin tehokkuuden raja-arvon nostamista 95 %:iin.

Vastaselitys:

Ympäristöluvan fosforin tehokkuuden raja-arvon nostamisessa 95 % on huomioitava, että tämä on Suomessa yleinen tavoite yli 10 000 asukkaan jätevedenpuhdistamoilla ja tuloksen saavuttamiseen on olemassa tekniset ja taloudelliset valmiudet.

Myös JVP:tä valvova viranomainen Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristösuojeluyksikkö puoltaa puhdistustehon nostamista 95%:iin.

2. Vastine Eurajoen kokonaiskuormituksen jakautumisesta

Euran kunnanhallitus esittää Pyhäjärvi-instituutin Joki-ohjelman ojavesiseurannan kuormitustilastoja, joiden avulla on jo kolmen vuoden ajan pyritty kartoittamaan Eurajoen pahimpia hajakuormitusvirtaamia.

Vastaselitys:

JVP:n kuormitustiedot on lisätty Joki-ohjelman tutkimusaineistoon ohjelman rahoittajien toiveesta. Vesiesuojeluyhdistys viittaa edellä esitettyyn yhdistetyn vastineen vastaselitykseen. Joki-ohjelman selvittämien kiintoaineen, typen ja fosforin kuormitusummat ovat laskennallisia kg/vuosi arvoja. Ne eivät kerro kuormituksen ajallisesta painottumisesta ja joen virtaamaolosuhteista. Yhdistys katsoo, että tutkittaessa joen ravinnekuormitusta, on oleellista tietää jokiveden ravinnepitoisuudet ja kuinka suureen vesimäärään puhdistamolta tulevat jätevedet laimenevat. Näiden tietojen avulla päästään kiinni ravinnekuormituksen ekologisiin vaikutuksiin vesiekosysteemissä. Näitä tietoja vastineesta ei löydy.

Kuten edellä on käynyt selville Eurajoki on erittäin pienivirtaamainen joki, jonka virtaamaolosuhteet myös suuresti vaihtelevat. Kesäaikana ja ilmastonmuutoksen voimistamana joen lähtövirtaama saattaa Kauttuan padolla olla pidenpiaikaisesti tasolla 2 m³/s tai jopa sen alle (keskialivirtaama 1,46 m³/s). Muun muassa näissä olosuhteissa JVP:n ja muiden puhdistamoiden ekologinen kuormitusvaikutus jokeen on merkittävä, kuten Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristösuojeluyksikkökin on vastineessaan todennut.

Joki-ohjelmalla on kehitteillä hankesuunnitelma, jonka puitteissa vastineessa mainitun Ahmasojan ravinnekuormitusta voitaisiin tulevaisuudessa pienentää. Vesiensuojeluyhdistyksen arvio on, että vaikka Ahmasoja-hankkeen suunnittelu ja toteutus etenisi ripeästi, niin edes tämän yksittäisen ojan ravinnekuormitusta ei saada kuriin vuoteen 2027 mennessä.

3. Vastine JVP-Eura Oy:n lämpökuorman vaikutuksesta

Vastineessa esitetään matemaattinen esimerkki JVP:n lämpökuormituksesta jokeen. Laskelman perusteella esitetään väite: ”JVP-Eura Oy:n lämpökuorman vaikutus on luonnon tavallisiin lämpötilamuutoksiin nähden on vähäinen.”

Vastaselitys:

Vastineessa käytetään edelleen virtaamien keskiarvotietoja, jotka soveltuvat huonosti kuvaamaan lämpökuorman stressivaikutusta kaloihin ääreissä olosuhteissa. Tietojemme mukaan kuitenkin yksittäisen lämpökuormittajan vaikutus jokiveden lämpötilaan 0,6 asteen verran on merkittävä tekijä ja voi tietyissä olosuhteissa olla ratkaiseva tekijä kalojen eloonjäännille. Lämpökuorman fysiologisista vaikutuksista kaloihin ei vastineessa ole esitetty tietoja.

Vesiensuojeluyhdistys esittää toisen esimerkkilaskelman:

Eurajoen lämpötila ennen purkupaikkaa on 24 astetta ja JVP-Eura Oy:ltä tulee 30 asteista puhdistettua jätevettä alivirtaamatilanteessa 5,4%. ($24 \times 94,6 \% + 30 \times 5,4 \% = 24,3$ astetta). Esimerkkilaskelmassa Eurajoen lämpötila nousee JVP-Eura Oy:n purkupaikan jälkeen noin 2,5 astetta. Tietojemme mukaan 26,5 asteen veden lämpötila on lähes kaikille kalalajeille letaali.

Jokiveden lämpökuorman vaikutuksissa kaloihin ja muihin vesieliöihin on huomioitava Eurajoen muut lämpökuormittajat, joita on useita. Lisäksi on huomioitava muun muassa kalojen lisääntynyt hapenkulutus ja veden happipitoisuus, joka edellä kuvatuissa tilanteissa on alhainen. Kaikki yhteisvaikutustekijät huomioiden annetussa esimerkissä JVP:n lämpökuormaa voidaan pitää erittäin merkittävänä. Kalapopulaation kannalta tällaisia päiviä, jolloin kuolleisuus kasvaa merkittävästi, ei tarvitse olla kuin yksi vuodessa, sillä sen vaikutukset populaatioon ovat pitkävaikutteiset.

4. Vastine Vesiensuojeluyhdistyksen esittämiin purkutupkilinjausvaihtoehtoihin A - D

Vastineessa todetaan, että vaihtoehtojen A) ja B) vastineet ovat annettu yhdistettyinä vastineina valitukseen 2-7.

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistys on jo edellä antanut vastaselityksen kunnanhallitus vastineeseen, jonka se oli laatinut valitukseen 2-7. Yhdistys täydentää selitystään vaihtoehtojen A ja B osalta seuraavasti:

A) Puhdistamoiden jätevesien ohjaaminen siirtoviemäreitä pitkin eri purkupaikkoihin.

Tämä on periaatteeltaan ratkaiseva vaihtoehto. JVP-Euran ja toisaalta Säskylän ja Apetitin jätevedet ohjataan pois vähävetisestä Eurajoesta eri vesistöihin tai suuren vesistön eri osiin. Näin kolmen puhdistamon jätevesien kuormitus hajautetaan eri vesistöihin tai suuren vesistön eri osiin ja näin puhdistamoiden vesistövaikutukset jäävät myös ratkaisevasti pienemmiksi.

B) JVP:n jätevesien purkaminen siirtotupkilinjaa pitkin Eurajoen salmeen ja edelleen avomerelle.

Tätä vaihtoehtoa on puoltanut myös Rauman ympäristö- ja lupalautakunta, samoin kuin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristösuojeluyksikkö tietyin varauksin. Vesiensuojeluyhdistys yhtyy ympäristösuojeluyksikön arvioon siitä, että purkupaikan tulisi sijaita riittävän etäällä avomerellä. Näin toimien, myös Eurajoensalmen vesimuodostuman ekologinen tila tulisi paranemaan, sillä

tällä hetkellä se vastaanottaa Eurajoen hajakuormituksen lisäksi kaikkien kolmen jätevedenpuhdistamon kuormituksen.

5. Vastine Vesiensuojeluyhdistyksen esittämiin purkuputkilinjavaihtoehtoihin C ja D

(Vaihtoehto C: JVP:n jätevesien ohjaaminen siirtoputkilinjaan, jossa käytettäisiin hyväksi jo käytössä olevaa putkilinjaa Eurakoskelta Harjavaltaan. Vaihtoehto D: JVP:n käsittelemättömät jätevedet johdetaan Porin Luotsinmäen jätevedenpuhdistamolle.)

Vastineessa vedotaan suuriin siirtoviemäri-investointeihin ja mahdolliseen siirtoviemärin kapasiteettivajeeseen. Lisäksi vedotaan pitkään siirtoviemärilinjaan liittyviin teknisiin haasteisiin. I Harjavallasta Poriin olemassa oleva siirtoviemäri vaatisi kapasiteetin nostamisinvestoinnin. II Kokonaan uuden siirtolinjan rakentamisen Eurasta Harjavaltaan, koska Kiukainen Harjavalta siirtoviemäri ei riittäisi kapasiteetiltaan.

Vastineessa todetaan, että sopimusta eikä lupaa Euran jätevesien johtamista Porin Luotsinmäelle ei ole. Vastineessa viitataan myös Euran kunnan jätevesimaksuihin.

Vastaselitys:

I ja II: Suomi on täynnä pitkiä siirtoviemärilinjvoja. Pitkien siirtolinjojen tekniset, toiminnalliset ja taloudelliset ongelmat on ratkaistu ja ne toimivat hyvin. Yksi syy pitkien siirtolinjojen yleistymiseen on pyrkimys suuriin puhdistamoyksiköihin ja niiden mahdollistamaan hyvään puhdistustehoon. Lähin vertailukelpoinen esimerkkejä tällaisesta kombinaatiosta on Mouhijärven-Sastamalan-Huittisten siirtolinja ja sen keskuspuhdistamo Huittisissa.

II: Euran kunnan arvio siirtoviemärilinjan Kiukainen – Harjavalta kapasiteetista johtaa Euran jätevesiä ei ole muuttunut sitten vuoden 2017 – 2018, jolloin Sweco Oy laati JVP-Eura Oy:lle selvityksen valitsemistaan purkuputkivaihtoehtoista. Tämän jälkeen JVP:n jätevesien tulokuorma on merkittävästi pienentynyt ja viemäriverkoston hulevesikunnostusten ansiosta mahdollisesti edelleen pienenee. Vesiensuojeluyhdistys toivoo näkevänsä uudet laskelmat Kiukainen – Harjavalta siirtolinjan kapasiteetista. Laskelmassa on syytä huomioida myös mahdollisuus hyödyntää vanhaa Eurakosken puhdistamo ja sen altaita.

Sopimuksen ja luvan puuttumisesta johtaa Euran jätevedet Porin Luotsinmäen puhdistamolle yhdistys toteaa seuraavaa. Luvan puuttuminen johtuu Euran kunnan valitsemasta vesihuoltopolitiikasta, jonka takia kunta on menettänyt aikaisempia mahdollisuuksia solmia sopimus. Kunnan poliittisen johdon aktiivinen maakunnallinen yhteistyö ja uudenlainen lähestymistapa Euran vesihuoltoon edesauttaisivat vaadittavien sopimusten solmimisessa. Euran kunnan jätevesimaksujen osalta Vesiensuojeluyhdistys toistaa asiasta mielipiteessään lausumansa.

Vastine Maataloustuottajain Eurajoen Yhdistys MTK-Eurajoki ry:n valitukseen

Vastineessaan Euran kunta toteaa, että ”Vuosiraportin 2019 mukaisesti vuoden 2019 vedenlaadun perusteella Eurajoen ekologinen tila oli erinomainen”.

Vastaselitys

Tämä ei pidä paikkaansa. Tuoreen Suomen ympäristökeskuksen tila-arvion perusteella Eurajoen ekologinen tila on tyydyttävä.

JVP-Eura Oy:n vastineet

Valitukset ja vastineet asiassa 00068/20/5110:

- 1) Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastualueen valitus
- 2) Maataloustuottajain Eurajoen Yhdistys MTK-Eurajoki ry:n valitus
- 3) Pasi ja Marja-Leena Tuomisen valitus
- 4) Tapio Heikkilän ja asiakumppaneiden valitus
- 5) Irjanteen, Mullilan ja Huhdan osakaskunnan sekä asiakumppaneiden valitus
- 6) Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry:n ja asiakumppaneiden valitus
- 7) Eurajoen Vesiensuojeluyhdistys ry:n valitus sekä valituksen täydennys
- 8) Euran kunnan vastine 31.8.2020
- 9) Rauman kaupungin ympäristö- ja lupalautakunnan vastine 1.9.2020
- 10) Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto 10.9.2020
- 11) Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen vastine 10.9.2020
- 12) Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen vastine 11.9.2020 liitteineen
- 13) Eurajoen kunnan ja Eurajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastine 22.9.2020

Vastine Rauman kaupungin ympäristö- ja lupalautakunnan vastineeseen

Vastineessaan JVP toteaa seuraavaa: ”JVP-Eura Oy:n purkuvesien johtamiseen erillistä purkupuutkea pitkin Eurajoensalmeen aiheutuisi kohtuuton investointi- ja käyttökustannus verrattuna saavutettuun vesistökuormituksen vähenemiseen Eurajoen osuudella. JVP-Eura Oy vastaa omasta toiminnasta aiheutuneista vesistökuormituksista ympäristölupansa mukaisesti.”

Vastaselitys:

Vastineen kohdassa käy ilmi se periaate, miten puhdistamo asennoituu puhdistettujen jätevesiensä purkuvesistön hyvään ekologisen tilan saavuttamiseen. Säkylän kunnan ja Apetit Oy:n vastineissa toistetaan sama vastaus. Kuormittajat eivät ota vastuuta kokonaisvaltaisesti Eurajoen veden hyvästä tilasta. Ne vetoavat jokainen oman kuormituksensa pieneen kuormitusosuuteen ja mielestänsä oman kuormituksensa pieniin ekologiisiin vaikutuksiin jokiekosysteemissä.

Vaikka JVP:n kokonaiskuormitusmäärät ovat ilahduttavasti olleet laskusuunnassa, se ei poista sitä tosiasiaa, että vähävetinen, luonnonolosuhteiltaan ongelmallinen ja monikuormitettu Eurajoki ei sovellu tämän mittaluokan piste- ja hajakuormituksiin. Vesiensuojeluyhdistys puoltaa Rauman kaupungin ympäristö- ja lupalautakunnan vastinetta tältä osin.

Vastine Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoon

1. Vastine yksittäistä kemikaalia koskevasta päästöraja-arvosta

Vastineessaan AVI:n lausuntoon haitta-aineiden raja-arvoista JVP toteaa seuraavaa ”JVP-Eura Oy kannattaa nykyisen haitta-ainetarkkailun jatkamista sen sijaan, että useille haitta-aineille asetettaisi ympäristöluparaja-arvot.”

Vastaselitys:

”Useilla haitta-aineilla” viitattaneen esimerkiksi Vesiensuojeluyhdistyksen esittämiin tuloksiin JVP:n lähtevän jäteveden haitta-ainepitoisuuksista (Pia Väliatalon väitöskirjatutkimus). Haitta-

aineiden runsaudesta puhdistamoiden jätevesissä todistavat myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristösuojeluyksikön vastineen liitteissä esitetyt tiedot Apetit, Säskylän ja JVP:n haitta-ainetutkimuksista. Niiden vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista jokielistöön ei tiedä kukaan varmasti.

Omassa valituksessa Vesiensuojeluyhdistys esittää pitoisuudeltaan suurimman ja ympäristövaikutuksiltaan tärkeimmän haitta-aineen BPS osalta seuraavaa: ”Tältä osin JVP:n ympäristölupa on jo vanhentunut, sillä luvan kohdassa 4 a on mainittu BPA:n tavoitearvo, mutta BPS tavoitearvoa ei ole esitetty. Yhdistyksen mielestä BPS -arvon määrittäminen on välttämätön vesistön hyvän kemiallisen tilan arvioinnin kannalta.”

Vastineessaan Eurajoen kunnalle JVP toteaa seuraavaa: ”Bisfenol-S tavoitearvon lisääminen ELY:n valituksen mukaisesti on perusteltua, koska aiemmin käytettävä kemikaali Bisfenol-A on vaihtunut Bisfenol-S:n.”

Vastine Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen vastineeseen

Vastine lupamääräysten määräaikaisuudesta

JVP kommentoi VARELY:n ympäristösuojeluyksikön vastinetta, jossa todetaan seuraavaa: ”Mikäli ratkaisu on se, että purkupaikat säilytetään Eurajoessa, on lupamääräysten oltava määräaikaisia, ja lupien tarkistus on tehtävä viimeistään seuraavan ekologisen tilan luokittelun yhteydessä (noin 6 vuoden päästä, määräaika voi näin olla 1.1.2027).”

Edellä esitettyyn luvan määräaikaisuuteen liittyen JVP toteaa seuraavaa: ”Kauttuankoskella keskialivirtaama on 1,46 m³ /s (vuosina 2000-2018) ja kaikkien puhdistamoiden keskivirtaama yhteensä on noin 0,12 m³ /s (vuonna 2019) eli puhdistamoiden vedet noin 8% (keskialivirtaamakaussilla), jos huomioitaisi ojien virtaamat esim. Ahmasojan virtaama olisi puhdistamoiden osuus vähäisempi.”

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistys puoltaa VARELY:n ympäristösuojeluyksikön lausuntoa ja perustelee kantansa AVI:n lausunnon vastaselityksessään.

Vesiensuojeluyhdistys viittaa aikaisempaan vastaselitykseensä koskien Joki-ohjelman ojavesiseurantatutkimusta. Yhdistys toteaa, että myös yllä esitetyt tiedot ovat keskiarvotietoja, eivätkä kerro yksittäisistä virtaamaolosuhteista. Alivirtaamakaussina, jotka yleensä ajoittuvat kesään, puhdistamoiden virtaama on suhteellisen tasainen (poikkeuksena Apetit), mutta ojien kuten Ahmasojan virtaama on vähäinen. Jotkut Eurajoen ojista jopa kuivuvat alivirtaama-aikoina.

Vastine Eurajoen kunnan ja Eurajoen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vastineeseen

Vastineessaan Eurajoen kunnalle JVP toteaa seuraavaa: ”Bisfenol-S pitoisuuksia on tarkkailtu JVP-Eura Oy:llä vuoden 2020 alusta vaikka raja- tai tavoitearvoa ympäristölupaan ei ole määritetty. Bisfenol-S tavoitearvon lisääminen ELY:n valituksen mukaisesti on perusteltua, koska aiemmin käytettävä kemikaali Bisfenol-A on vaihtunut Bisfenol-S:n.”

Edelleen JVP:n vastineessa todetaan: ”JVP-Eura Oy ei tunnista riittäviä perusteita ympäristölupansa päätöksen uudelleen käsittelyn aloittamiselle.” ja ”Ympäristölupaprosessin pitkittyminen lisää epävarmuutta Euran kunnassa ja alueen toimijoissa. Toistaiseksi voimassa oleva Ympäristölupa

edes auttaisi usean elinkeinonharjoittajan tulevaisuutta luoden vakautta ja turvaa omille yritystoimilleen.”

Vastaselitys:

Valituksensa mukaisesti Vesiensuojeluyhdistys puoltaa JVP:n Bisfenol-S vastineen kohtaa.

Vesiensuojeluyhdistyksen kanta on, että JVP:n ympäristölupa tulee ympäristökuormitukseltaan perustua kestäväälle ja vakaalle pohjalle. Laajeneva yritystoiminta ja sen myötä puhdistamolle tuleva kasvava ja moniongelmainen jätevesikuorma lisäävät nyt käsiteltävän ympäristöluvan epävakautta. Yhdistys puoltaa näkemystä, jonka mukaan JVP:n ympäristöluvan tulisi luoda elinkeinonharjoittajien tulevaisuudelle vakautta ja turvaa yritystoiminnalle.

Vesiensuojeluyhdistys puoltaa Eurajoen kunnan vastinetta, jonka tiivistelmän JVP esittää omassa vastineessaan: ”Eurajoki soveltuu huonosti puhdistettujen jätevesien purkupaikaksi, Bisfenol-S:n raja-arvojen johdosta tarkastettava JVP-Eura Oy:n ympäristölupaa ja puoltaa ELY-keskuksen valitusta koskien luparajojen tarkistamista.”

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto valituksista

AVI:n tulkinta muista kuin SWECO Oy:n esittämistä purkupaikkavaihtoehdoista

AVI antoi 12.12. 2019 asiassa ympäristönsuojelulain mukaisen päätöksen, jossa se oli jättänyt käsittelemättä kaikki muut kuin SWECO:n esittämät purkupaikkavaihtoehdot. Lausunnossaan AVI toistaa menettelytapansa. Se perustelee tulkintaansa Korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamalla JVP-Eura Oy:n ympäristölupapäätöksen kohdalla:

”Luvan haltijan tulee toimittaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yksin tai yhdessä Säkylän kunnan ja/tai JVP-Eura Oy:n kanssa 31.12.2017 mennessä selvitys jätevesien purkupaikkavaihtoehdoista sekä hakemus ympäristöluvan muuttamiseksi purkupaikan osalta. Selvityksessä tulee käsitellä **ainakin seuraavat** purkupaikkavaihtoehdot: Jätevesien **purkupaikan siirtäminen Kokemäenjokeen tai merialueelle Rauman edustalle**. Ympäristöluvan muutoshakemuksen tulee koskea yhtä esitettävää purkupaikkavaihtoehtoa. Muutoshakemuksen tulee sisältää ympäristönsuojeluasetuksen 8–12 §:ssä mainitut selvitykset soveltuvin osin.”

Vastaselitys:

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys toistaa valituksessaan esittämänsä:

”Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään pidättäytynyt käsittelemään pelkästään Sweco Oy:n JVP - purkupaikkaselvityksessä esittämät vaihtoehdot VE0, VE1, VE2 ja VE3. AVI on jättänyt huomioimatta Vesiensuojeluyhdistyksen mielipiteessään 24.01.2019 esittämät muut purkupaikkavaihtoehdot. Yhdistys katsoo, että tämä menettelytapa rikkoo Vesienhoitolain (1299/2004) ja sen taustalla olevan EU:n vesipuitteidirektiivin (2000/60/EY) periaatetta vesistön hyvän tilan saavuttamisesta”

Vesiensuojeluyhdistys esittää lausunnon vastaselityksenä seuraavaa:

Puhdistamoiden yhteinen selvitys jätevesien purkupaikkavaihtoehdoista tehtiin muutetulla aikataululla 19.1.2018 mennessä. Selvityksen pohjana oli SWECO Oy:n valitsemat ja esittämät neljä purkupaikkavaihtoehtoa (V0 – V3). Mielipiteessään purkupaikkavaihtoehdoista Vesiensuojeluyhdistys esitti, että muitakin kuin SWECO:n esittämiä vaihtoehtoja tulisi käsitellä ja esitti mielipiteessään omia vaihtoehtojaan (**Liite 1**). Lupakäsittelyssään AVI ei kuitenkaan ollut

huomioinut muita esitettyjä purkupaikkavaihtoehtoja.

Vesiensuojeluyhdistyksen kanta on, että AVI tulkitsee KHO:n vahvistamaa ympäristöluvan kohtaa jätevesien purkuputkiselvityksestä virheellisesti ja esitti valituksessaan vaihtoehtoja, joiden huomioimista edellyttävät Vesienhoitolaki (1299/2004) ja sen taustalla olevan EU:n vesipuitedirektiivi (2000/60/EY) ja sen soveltamispäätös (Weser -tuomio, C-461/13). Vesiensuojeluyhdistys esittää, että Vaasan hallinto-oikeus tutkii ainakin seuraavat purkupaikkavaihtoehdot.

- A) Puhdistamoiden jätevesien ohjaaminen siirtoviemäreitä pitkin eri purkupaikkoihin.*
- B) JVP:n puhdistettujen jätevesien purkaminen siirtoputkilinjaa pitkin Eurajoen salmeen ja sieltä edelleen avomerelle.*
- C) JVP:n jätevesien ohjaaminen siirtoputkilinjaan, jossa käytettäisiin hyväksi jo käytössä olevaa putkilinjaa Eurakoskelta Harjavaltaan.*
- D) JVP:n jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Porin Luotsinmäen jätevedenpuhdistamolle.*

Vastineessaan myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue puoltaa mahdollisuutta purkupaikkojen eriyttämisestä. Vesiensuojeluyhdistys yhtyy myös seuraaviin ympäristösuojeluyksikön vastineessaan esittämiin arvioihin: ”Yleisesti purkupaikkavaihtoehtojen tarkasteluissa on tarkasteltava pidempiaikaisempaa ja kestävämpää ratkaisua, jossa esim. jätevesiä puhdistetaan suuremmissa jätevedenpuhdistamossa.” ja ”Tarkasteluissa on varmistettava, että purkupaikkavaihtoehdoissa tarkastellaan sellaisia paikkoja, jossa laimenemisolosuhteet ovat hyvät ja ekologinen tila sellainen, että hyvä tila tai sen saavuttaminen ei jätevesien takia vaarannu.”

Aluehallintoviraston lausunto valituksista muuttaa lupapäätös määräaikaiseksi

AVI toteaa lausunnossaan: ”Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asiassa ei ole ympäristönsuojelulain 87 §:n tarkoittamaa painavaa syytä, jonka perusteella lupapäätös olisi voitu määrätä olemaan voimassa määräajan.”

Vastaselitys:

Valituksessaan Vesiensuojeluyhdistys esittää, että ”Jos AVI:n päätös jää voimaan, Vesiensuojeluyhdistys esittää muutettavaksi sen voimassaoloa määräaikaiseksi seuraavalla tavalla: Purkuputkien siirtoa pois Eurajoesta tulee arvioida uudelleen 1.1.2027.”

Myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue puoltaa vastineessaan luvan määräaikaisuutta, jos AVI:n lupapäätös jää voimaan.

Vesiensuojeluyhdistys toteaa, että ysl:n 87 § todetaan myös seuraavaa: ”Se (lupa) voidaan kuitenkin määrätä olemaan voimassa määräajan tai toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy.” Vesiensuojeluyhdistys muistuttaa myös, että ympäristönsuojelulain 89 §:ssä mainitaan muun muassa seuraavaa:

”Lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

- 5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.”

Vesiensuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan ympäristönsuojelulain 87 §:n ja 89 §:n nojalla voidaan tarkoittaa painavaa syytä, jonka perusteella lupapäätös voidaan määrätä olemaan voimassa

määräajan. Viite: Vesienhoitolaki (1299/2004) ja sen uudistus, EU:n vesipuitedirektiivi (2000/60/EY) ja sen soveltamispäätös (Weser -tuomio, C-461/13).

Aluehallintoviraston lausunto Bisfenoli A:sta

AVI:n Lausunnossa todetaan muun muassa seuraavaa:

”Valituksenalaiseen päätökseen on kirjattu BPA:n raja-arvo siten, kuin se on VHaO:n päätöksessä nro 15/0294/2 muutettu.”

”Aluehallintovirasto toteaa, että jätevedenpuhdistamoiden ympäristöluvuissa annetaan harvoin yksittäistä kemikaalia koskevia päästöraja-arvoja.” ja ”Aluehallintovirasto toteaa lisäksi, että BPA:n tavoitearvon muuttaminen ei ollut vireillä valituksenalaisessa asiassa.”

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistyksen kanta on, että Eurajoen merkittävän vesistökuormittajan ympäristölupa on syytä olla ajantasainen. Menneisyydessä on valitettavia tapauksia siitä, kun JVP-Eura Oy:n ja JuJo Thermal Oy:n ympäristöluvut eivät olleet päivitettyjä.

Valituksessa Vesiensuojeluyhdistys esittää pitoisuudeltaan suurimman ja ympäristövaikutuksiltaan tärkeimmän haitta-aineen BPS osalta seuraavaa: ”Tältä osin JVP:n ympäristölupa on jo vanhentunut, sillä luvan kohdassa 4 a on mainittu BPA:n tavoitearvo, mutta BPS tavoitearvoa ei ole esitetty. Yhdistyksen mielestä BPS -arvon määrittäminen on välttämätön vesistön hyvän kemiallisen tilan arvioinnin kannalta.” Yhdistys toistaa kantansa.

Lisäksi vastineessaan Eurajoen kunnalle JVP-Eura Oy toteaa seuraavaa: ”Bisfenol-S tavoitearvon lisääminen ELY:n valituksen mukaisesti on perusteltua, koska aiemmin käytettävä kemikaali Bisfenol-A on vaihtunut Bisfenol-S:n.” Vesiensuojeluyhdistys puoltaa tältä osin JVP:n vastinetta.

Aluehallintoviraston lausunto Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen toimittamasta valituksen täydennyksestä mm. listan valitusta tukevista yksityishenkilöistä

AVI toteaa lausunnossaan seuraavaa: ”Tähän valitusasiaan sovellettavan hallintolainkäyttölain 24 §:n mukaan valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta.” ja ”Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan on epäselvää, ovatko nämä valitusta tukevat tahot, jotka on ilmoitettu valitusajan päättymisen jälkeen, muutoksenhakijoita valituksenalaisessa asiassa.”

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistys toteaa, että se on asianmukaisesti ilmoittanut Vaasan hallinto-oikeudelle täydentävänsä valitustaan ja toimittanut hallinto-oikeudelle sovitun aikataulun mukaan täydennyksen.

Lista valitusta tukevista yksityishenkilöistä on laadittu asianmukaisesti. Vaadittujen perustietojen lisäksi valitusta tukevat tahot ovat myös lyhyesti kirjanneet, miten AVI:n ympäristölupapäätös koskee heidän etujaan. Myös tilan tai tontin rekisterinumero on kirjattu, jos tukijalla sellainen on.

Vesiensuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan täydennys on laadittu hallintolain 24 § mukaan. AVI:n lausunto loukkaa Suomen kansalaisten oikeuksia lausua mielipiteensä sekä demokraattisia oikeuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Yhdistys pyytää Vaasan hallinto-oikeutta olemaan huomioimatta AVI:n lausuntoa tältä osin.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastualueen vastineet Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä annettuihin valituksiin

1. Vastine Eurajoen ekologisen tilan luokittelusta

Kuten VARELY:n ympäristösuojeluyksikkö (jatkossa YSY) vastineessaan toteaa: ”Uusi arvio pintavesien ekologisesta tilasta julkaistiin elokuussa 2019, ja se perustuu vuosien 2012-2017 seuranta-aineistoihin.” ja ”Eurajoki on jaettu kahteen vesimuodostumaan, joiden molempien ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi.”

YSY esittää vastineessaan:

Eurajoen yläosan ekologinen tila on tyydyttävä. Biologiset muuttujat ovat hyvässä tilassa ja fysikaalis-kemiallinen tila (P) on hyvä.

Eurajoen alaosan ekologinen tila on tyydyttävä. Biologiset muuttujat ovat hyvässä tilassa, fysikaalis-kemiallinen tila (P) on hyvä.

Eurajoen suistossa Eurajoensalmessa sen ekologinen luokka on edelleen tyydyttävä. Biologinen tila on tyydyttävä (a-klorofyllipitoisuus), fysikaalis-kemiallinen tila on välttävä (kokonaistyyppi- ja fosforipitoisuus, näkösyvyys). Tämä siitä huolimatta, että hydrologismorfologinen tila on hyvä.

Vuosina 2018 – 2020 otetuissa vesinäytteissä Eurajoen yläosan vesimuodostuman keskimääräinen kokonaisfosforipitoisuus on luokiteltu erinomaiseksi ja alaosan hyväksi. Säskylän Pyhäjärven ekologinen luokka on tyydyttävä (=alustava luokittelu / aikaisemmin → hyvä tila), mutta Pyhäjärvestä tuleva vesi luokitellaan Eurajoessa savimaiden jokien luokittelukriteereillä.

YSY esittää, että keskeinen syy Eurajoen luokittelussa ekologisesti tyydyttäväksi johtuu joen hydro-morfologisesta tilasta.

Vastaselitys:

Edellä on kuvattu tilannetta, jossa valuma-alueen keskusjärvestä, joka on biologiselta ja fysikaalis-kemialliselta tilaltaan hyvä, purkautuu laskujokeen hyvälaatuista vettä. Tilanne on Suomessa varsin yleinen. Keskusjärven hyvälaatuinen vesi heijastuu varsinkin savimaiden jokien tai ainakin niiden yläosien luokitteluun. Tilannetta korostaa savimaiden jokien erilainen luokittelukriteeristö. Tämän seurauksena savimaiden jokien yläosien biologinen ja fysikaalis-kemiallinen tila on useimmiten hyvä. Tästä hyvä esimerkki on Eurajoen valuma-alueen keskusjärven Pyhäjärven veden laadun vaikutus joen biologisen ja fysikaalis-kemiallisen hyvään tilaan. Vastaava esimerkki samanlaisesta luokittelutilanteesta löytyy Kokemäenjoesta, joka saa alkunsa Pyhä- ja Näsijärvien laskuvesistä, jotka ovat luokiteltu ekologiselta tilaltaan hyväksi. Sen seurauksena myös Kokemäenjoen ylin osa luokitellaan ekologiselta tilaltaan hyväksi, vaikka sen hydro-morfologista tilaa laskee esimerkiksi Melon voimalaitos.

Vesiensuojeluyhdistyksen kanta on, että Eurajoen vesiekosysteemin kannalta oleellista on muutos, joka tapahtuu veden laadussa kun se purkautuu Kauttuan padosta Eurajokeen. Käytävissä olevien päästötarkkailujen, velvoitetarkkailujen ja jatkuvatoimisten mittareiden tulokset kertovat, miten jokiveden laatu heikkenee yläjuoksulta Eurajoen suistoon Eurajoensalmeen tultaessa. Puhdistamoiden jätevesien vaikutus veden laatuun näkyy selkeimmin verrattaessa Pyhäjärven luusuan tarkkailupisteen (Eura 12) mittausarvoja Kuurnamäen tarkkailupisteen (Eura 22) mittausarvoihin.

Tätä Vesiensuojeluyhdistyksen havaintoa tukee myös YSY:n lausunto, jätevesien purkupaikkavaihtoehtoja koskevasta selvityksestä ja lupien muuttamisesta. Huomionarvoista lausunnossa on myös toteamus: ”Keskimääräinen kokonaistyyppipitoisuus sen sijaan on automaattidatan perusteella yli 25 % suurempi kuin yksittäisissä vesinäytteissä samalla mittausjaksolla.” ”Automaattidatalla” tarkoitetaan Kuurnamäen jatkuvatoimista vesimittaria. Tämä vahvistaa Vesiensuojeluyhdistyksen epäilyjä siitä, että velvoitetarkkailumittausten tuloksiin saattaa vaikuttaa merkittävän paljon näytteenottoajankohta.

Vähävetisen joen ekologiset, biologiset ja fysikaalis-kemialliset tekijät heikkenevät 52 kilometrin matkalla joen yläjuoksulta sen suistoalueelle Eurajoensalmeen tullessa. Suistoalueella näkyy kaikkien kuormitustekijöiden yhteisvaikutus. Vesiensuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan Eurajoen ekologisesti hyvää tilaa ei saavuteta pelkästään keskittymällä joen hydro-morfologisen tilan parantamiseen, vaan on edelleen kiinnitettävä huomiota kuormitustekijöihin, jotka laskevat Kauttuan padolta lähtevän jokiveden biologisen ja fysikaalis-kemiallisen hyvän tilan biologisen tilan osalta tyydyttäväksi ja fysikaalis-kemiallisen tilan osalta välttäväksi tullessa Eurajoensalmeen. Kuten edellä on todettu, puhdistamoiden osuus Eurajoen ekologisen tilan heikkenemiseen näkyy selkeimmin joen yläjuoksulla Pyhäjärven luusuan tarkkailupisteen (Eura 12) ja Kuurnamäen tarkkailupisteen (Eura 22) välisellä vesialueella.

2. Vastine Eurajoen kemiallisesta tilasta

YSY:n vastineessa ja sen liitteissä puhdistamoiden haitallisten aineiden tutkimustuloksista käy selville kuinka moninainen määrä haitallisia aineita Eurajoessa virtaa. Vuoden 2019 kemiallisen tilan luokittelu Eurajoen ala- ja yläosassa on luokiteltu hyvää huonommaksi.

Vastaselitys:

Valituksessaan Vesiensuojeluyhdistys tuo esille Eurajoen veden haitallisten aineiden moniongelmaisuuksia. Erityisesti PBS (aikaisemmin PBA) ja muut haitalliset ja myrkylliset aineet (mm. lääkeainejäämät ja mikromuovit), joita JVP:n lähtevistä jätevesistä on havaittu, herättävät huolta. YSY:n vastineessa yhdistys kiinnittää huomiota polybromattujen difenyylietterien (PBDE) laatu normien ylittymiseen kaloissa. Yhdistyksen mielestä Eurajoen PBDE -pitoisuuksia pitäisi tutkia tarkemmin. Niitä käytettiin aiemmin mm. palonestoaineina, ja niiden käyttö on nykyisin eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kielletty, mutta yhdisteitä on edelleen monissa kuluttajatuotteissa, jotka on valmistettu ennen kieltojen voimaantuloa. Näistä yhdisteet voivat vapautua käytön ja hävittämisen aikana ympäristöön, josta ne kulkeutuvat kalaan ja muihin ravinnoksi käytettäviin eläimiin.

Yhdistys muistuttaa, että Eurajokeen virtaa vettä esimerkiksi suljetulta kaatopaikalta. Jokeen päätyy myös Länsi-Suomen Prosessivesi Oy:n öljyisten vesien käsittelylaitoksen lopputuotteita. Haitallisten aineiden vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia ei aina tiedetä. Tutkimatta on esimerkiksi, voivatko haitta-aineet olla esteenä vaelluskalojen kutunousulle Eurajokeen. Tilannetta mutkistavat luonnonolosuhteet, kuten sulfaattimailta huuhtoutuvat happamat valumavedet, joihin liukenee maaperästä haitallisia aineita. Nämä taas saattavat aiheuttaa kalakuolemia. Viimeiset dokumentoidut kalakuolemat Eurajoessa ovat marras-joulukuulta 2018.

Vesiensuojeluyhdistys toteaa, että JVP:n osuus vastaselityksessä korostuu tutkittaessa Eurajoen haitallisia aineita. On kuitenkin huomioitava, että yksi tärkeä syy tähän on, että JVP:n haitta-aineita on tutkittu näistä kolmesta puhdistamosta tarkimmin. Haitallisille ja myrkyllisille aineille on ominaista, että ne yleensä hajoavat hitaasti ja vaikuttavat vesiekosysteemissä pitkään. Useille aineista on tyypillistä, että niiden yhteisvaikutukset vesieliöstölle ovat haitallisia. JVP, Apetit ja

Säkylän puhdistamot sekä muun muassa edellä mainitut muut pistekuormittajat ovat yhteisvastuullisia Eurajoen haitta-aine kuormituksesta.

3. Vastine Eurajoen vesimääristä alivirtaamakaudesta

YSY:n vastineessa todetaan muun muassa:

”Jätevesivaikutusten kannalta olennaista on poikkeuksellisten tai pitkäkestoisten päästöjen riski varsinkin alivirtaamakausilla.”

”Puhdistettujen jätevesien osuus virtaamassa ja myös virtaamalisänä on merkittävä alivirtaamakaudesta. Laimenemisolosuhteet ovat erityisen heikot etenkin VARELY/1000/2015 7/11 silloin, jos häiriöpäästö sattuu kuivaan aikaan. Kesän alivirtaamakaudet ovat myös ajanjaksoja, jolloin veden käyttötarve on suurin mm. kasteluvetena ja virkistyskäytössä, jolloin mahdollisesta veden käyttökiellosta on merkittävää haittaa.”

Vastaselitys:

Juuri näihin yllä esitettyihin asioihin on Vesiensuojeluyhdistyksen kiinnittänyt valituksessaan huomiota. Yhdistys puoltaa YSY:n yllä esitettyjä päätelmiä. Yhdistys ei kuitenkaan ole samaa mieltä YSY:n esittämästä lausunnosta: ”Eurajokeen jätevetä johtavien puhdistamoiden toimiessa tarkistettujen lupamääräysten mukaisesti, jokiveden keskimääräiset kokonaisfosforipitoisuudet eivät ylitä hyvän tilan ylärajaa puhdistettujen jätevesien vaikutuksesta.”

Yhdistys huomauttaa, että vastineessa käytetään keskiarvotietoja fosforipitoisuudesta. Jätevesien vaikutus voi olla merkittävä joen fysikaalis-kemialliseen tilaan esimerkiksi voimakkaassa alivirtaamatilanteessa. YSY:n vastineessa tuodaan esiin Apetit Ruoka Oy:n kesäaikainen ravinnekuormitustilanne, joka nostaa merkittävästi jokiveden kokonaisfosforipitoisuutta.

4. Vastine jätevedenpuhdistamoiden tilanteesta vuosina 2018-2020

YSY:n vastineessa kuvataan puhdistamoiden absoluuttisia fosfori- ja typpikuormituksia (kg/a) sekä niiden absoluuttisia vuosivirtaamia (m³/a) ja niistä laskettuja vuosikeskivirtaamia (m³/s).

Lisäksi vastineessa todetaan muun muassa:

”Yleisesti jätevedenpuhdistamoilla on ongelmia suurten sadevesimäärien tai suurten sulamisvesimäärien käsittelyssä (hule- ja vuotovedet).”

”Käytännössä siis kuormitus Apetit Ruoka Oy:n teollisuusjätevedenpuhdistamolla keskittyy tällä hetkellä kesäkuukausiin. Edellä esitetty on erityisesti havaittu elokuussa 2020 otetuista Eurajoen vesistönäytteistä, joissa fosfori- ja typpipitoisuuksien nousu Eurajoessa on ollut peräisin Apetit Ruoka Oy:n teollisuusjätevedenpuhdistamolalta.”

Vastaselitys:

Vesiensuojeluyhdistys huomauttaa, että vuosikeskiarvotietojen käyttäminen kuvattaessa puhdistamoiden ravinnekuormituksia ja virtaamatietoja, ei aina anna oikeaa kuvaa jokeen kohdistuvasta sen hetkisestä kuormituksesta. Eurajoen virtaamaolosuhteet vaihtelevat suuresti eri vuodenaikoina. Tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi myös Pyhäjärven säännöstely ja jokiveden otto kastelu-, juomaraaka- ja prosessivedeksi. Myös puhdistamoiden kuormituksessa on

vuodenaikaiseroja. Pahimmat kuormitustilanteet syntyvät kesäaikaan. Tällainen on esimerkiksi Apetit Ruoka Oy:n kuormitustilanne nykyisin.

Myös vuoden 2020 aikana tapahtui puhdistamoiden häiriö- / poikkeustilanteita. Euran vesilaitoksella / JVP-Eura Oy:llä tapahtui jäteveden ylijuuksutus, jossa Vähä-Vaheen pumppaamosta johdettiin suoraan Eurajokeen talvitulvien aikana 10.2. ja 22.-23.2. 2020 ylikaatoputken kautta yhteensä 690 m³ viemäriverettä. Apetit Ruoka Oy toteutti kesän aikana massiivisen puskurialtaiden tyhjennyksen. Sen seurauksena havaittiin vesistönäytteenotoissa fosfori- ja typpipitoisuuden nousu tyhjennyksen aikana. Fosforin ja typen osalta pitoisuustasot ovat olleet suuret. Kokonaiskuormituksena typen osalta oli kuormitus suuri erityisesti kesä- ja heinäkuussa. Eurajoen vesistönäytteissä tarkkailupaikkojen 14 ja 16 välillä havaittiin elokuun näytteenotossa kokonaisfosfori- ja kokonaistyppipitoisuuksien kasvu siten, että pitoisuus fosforin osalta kaksinkertaistui ja typen osalta yli kaksinkertaistui.

Kyseiset poikkeustilanteet eivät ole tulleet yleiseen tietoon, koska valvova viranomaisena on ottanut hallintotavaksi olla julkisesti tiedottamatta niistä. Vesiensuojeluyhdistyksen sai tiedon tapahtumista pitkällisen selvitystyön tuloksena. Yhdistys onkin tehnyt hallintokanteen valvovan viranomaisen menettelytavasta (**Liite 2**). Valituksessaan AVI:n lupapäätöksestä, yhdistys tuo esiin yhden useista samankaltaisista poikkeustilanteista koskien Eurajoen veden laatua.

Yhteenveto:

Vesiensuojeluyhdistys viittaa edellä esittämiinsä vastaselityksiin. Niihin, valitukseensa sen täydennykseen ja mielipiteeseensä purkupaikkaselvityksistä vedoten yhdistys esittää, että Vaasan hallinto-oikeus kumoo aluehallintoviraston päätöksen nro 491/2019 ja palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Eurassa 5. tammikuuta 2021

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry hallituksen puolesta

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Jari Lainio
varapuheenjohtaja

Yhteystiedot:

Seppo Varjonen
Karvarinkuja 7
27400 Kiukainen
p. 050 5607357
sevarjo@saunalahti.fi
www.evsy.fi